

บทที่ 7

“ย้อนคิด ไตร่ตรอง สะท้อนตนเองของผู้ศึกษา”

ผลการศึกษาในครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยของผู้ศึกษาในฐานะเครื่องมือในการวิจัย เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการอธิบายถึงกระบวนการย้อนสำรวจตัวตนและทำการสะท้อนตนเอง (Self-Reflection) ทบทวนไตร่ตรองความคิด ความรู้สึกที่ประสบมาในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทำวิจัย ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview)

2. การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม

ก่อนที่จะเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นจำเป็นที่จะต้องเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเบื้องต้น เพื่อสร้างความรู้สึกไว้วางใจและสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ศึกษากับผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งการเข้าถึงกลุ่มประชากรที่ศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้เดินทางลงพื้นที่เข้าไปในชุมชนเพื่อขออนุญาตผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานกับชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน หัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เจ้าหน้าที่ทำงานในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ผู้ศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญการวิจัยอย่างที่มีจริยธรรม นั้นหมายความว่า การที่ผู้ศึกษาได้ก้าวเข้าสู่พื้นที่ชุมชนย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นคนนอก การขออนุญาตคนในชุมชน โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้ามาศึกษาชุมชน เป็นการแสดงความบริสุทธิ์ใจและความรับผิดชอบในฐานะที่เข้ามาศึกษาชุมชน และเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูล เกิดความรู้สึกไว้วางใจ และลดโครงสร้างอำนาจของผู้ศึกษาในกระบวนการวิจัย

การลงพื้นที่เพื่อขออนุญาตผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานกับชุมชนยังเป็นการสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้นระหว่างผู้ศึกษากับคนในชุมชนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองทางความคิด รับทราบวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในชุมชน ช่วยให้ผู้ศึกษามีความมั่นใจในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลมากยิ่งขึ้น

การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล : จรรยาบรรณนักวิจัย

การเดินเข้าไปในบ้านผู้ให้ข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นคนนอกที่เข้ามาศึกษาชุมชน สิ่งหนึ่งที่ผู้ศึกษาได้ตระหนักรู้ในตนเองได้ทันที คือการได้รับอนุญาตจากเจ้าของก่อนบ้านเสมอ ผู้ศึกษาใช้น้ำเสียงที่สุภาพ เพื่อเรียกเจ้าของบ้าน และขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษา : “ขอโทษนะครับ มีใครอยู่บ้าง” ถ้าไม่มีเสียงตอบรับ ก็จะเดินเลี้ยวออกไปเพื่อไปยังบ้านหลังอื่นบริเวณใกล้เคียงแทน

ผู้ศึกษาสะท้อนตนเองออกมาทันทีที่ทันใด คือ การเข้าถึงกลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างอำนาจ ที่เกิดจากผู้ศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือหนึ่งในกระบวนการวิจัยกับผู้ให้ข้อมูล การได้มาของข้อมูลจึงต้องมาจากผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ มิใช่มาจากตัวผู้ศึกษา ผู้ศึกษาได้ตระหนักรู้โดยทันทีที่ทันใด จึงเดินเลี้ยวออกไป เพื่อไปยังบ้านหลังอื่นบริเวณใกล้เคียงแทน

ถ้ามีเสียงตอบรับจากเจ้าของบ้าน ผู้ศึกษาขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลเข้าไปในบ้านพร้อมกับ “การยกมือไหว้อย่างสุภาพพร้อมกับแสดงรอยยิ้มให้กับเจ้าของบ้าน” เพื่อแสดงถึงการมาอย่างเป็นมิตร และกล่าวทักทายอย่างสุภาพ แล้วผู้ศึกษาทำการแนะนำตัวเองกับผู้ให้ข้อมูลพร้อมกับชี้แจง โดยวิธีการบอกวัตถุประสงค์ของการมาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามทุกครั้ง ผู้ศึกษาตระหนักได้ทันทีถึงความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับทราบวัตถุประสงค์ของการมาของผู้ศึกษา ให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจที่จะให้ข้อมูลกับผู้ศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นจริยธรรมของการวิจัยที่ผู้ศึกษาได้ให้ความตระหนักถึง

ผู้ศึกษา : “สวัสดิ์ครับ ผมชื่อ ... มาจาก ... มีวัตถุประสงค์มาเพื่อศึกษา ... ขออนุญาตเก็บข้อมูลได้หรือไม่ ...

ผู้ให้ข้อมูล : ได้ เก็บรวบรวมข้อมูล/ ถ้าไม่ได้ ผู้ศึกษากล่าวขอบคุณ ขออนุญาตเดินไปเก็บรวบรวมข้อมูลยังบ้านหลังอื่นต่อไป หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้ศึกษากล่าวขอบคุณพร้อมกับยกมือไหว้ผู้ให้ข้อมูลเพื่อแสดงความขอบคุณ ที่ได้เสียสละเวลาส่วนตัว มาให้ข้อมูลกับผู้ศึกษา

การสื่อสารกับผู้ให้ข้อมูล

การสื่อสารกับผู้ให้ข้อมูล ผู้ศึกษาได้เลือกใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารกับคนในชุมชน การที่ผู้ศึกษาใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารกับผู้ให้ข้อมูล เพราะผู้ศึกษามีความรู้สึกเป็นคนในท้องถิ่น ที่สามารถสื่อสารภาษาท้องถิ่นกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นชาวบ้านได้ สิ่งสำคัญผู้ศึกษาคิดว่าตนเองมิได้ปกปิดความเป็นตัวตนของตนเองที่เป็นคนท้องถิ่น ดังนั้น การสื่อสารกับผู้ให้ข้อมูลผู้ศึกษาจึงใช้ภาษาท้องถิ่น ด้วยการสื่อสารอธิบายข้อคำถามกับผู้ให้ข้อมูล การใช้ภาษาท้องถิ่นใน

การสื่อสารเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาพบว่าสามารถช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความไว้วางใจ มีพฤติกรรมที่ผ่อนคลาย มิได้แสดงอาการประหม่าระหวาง การพูดคุยกับผู้ศึกษาและมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ศึกษาอย่างเป็นกันเองมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ศึกษารู้สึกรับรู้ได้ทันทีทันใด เมื่อได้มีการสื่อสารพูดคุยกัน ผู้ศึกษาจึงใช้ภาษาท้องถิ่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล ตั้งแต่การแนะนำตัวเองกับผู้ให้ข้อมูล การบอกวัตถุประสงค์ การเก็บข้อมูล การตอบคำถามเวลา ผู้ให้ข้อมูลสงสัยคำถาม สอบถามข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน เป็นต้น

การประยุกต์ใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเก็บแบบสอบถาม เดินเคาะประตูตามบ้าน เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นลง ผู้ศึกษาได้คิดทบทวนในสิ่งที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ หมวดวิจัยทางสังคมศาสตร์ และประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกภาคในชุมชน นำมาประยุกต์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาได้ใช้เทคนิค Snowball มาประยุกต์ใช้ในเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ด้วยการตั้งคำถามกับชาวบ้านผู้ให้ข้อมูล โดยทันทีเพื่อต้องการ สอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษากับผู้ให้ข้อมูล เพื่อที่จะทำให้ผู้ศึกษา ได้คิดวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล เข้าถึงผู้ให้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

ผู้ศึกษา : เอ้! พอจะทราบหรือไหมครับว่าบ้านที่อยู่ข้าง ๆ นี้ เข้าจะกลับมาที่โมงครับ

ผู้ให้ข้อมูล : คิดว่าเข้าไปประชุมที่บ้านผู้ใหญ่ นะ ผู้ใหญ่เรียกประชุม เดียวก็คง ประชุมเสร็จแล้ว น้องจะรออยู่ที่บ้านนี้ก่อนก็ได้ หรือจะไปหาที่บ้านผู้ใหญ่ ที่นั้นชาวบ้านเขาจะอยู่ กันมากน้องอาจจะได้เก็บข้อมูลได้ การประยุกต์ใช้เทคนิค Snowball ผู้ศึกษาคิดว่าช่วยให้ผู้ศึกษา สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ดีขึ้น และช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ศึกษา กับ ชาวบ้านบนพื้นฐานความไว้วางใจระหว่างกัน

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการ สัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 คือการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถาม มาวิเคราะห์และสรุปผล นำมาสร้างเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่ม ที่จะนำกลับไป เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มในชุมชน ประเด็นนี้ผู้ศึกษาคิดว่ามีความสำคัญสะท้อนให้เห็น ถึงจริยธรรมในการวิจัย ของผู้ศึกษาที่มีได้ใช้คดีส่วนตัว ในการนำมาสร้างแนวคำถามการ สัมภาษณ์กลุ่ม แต่เป็นการสร้างข้อคำถามที่ได้จากการที่ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิง ปริมาณจากการแจกแบบสอบถามเดินเก็บข้อมูลตามบ้าน แล้วนำเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ นำไป

สร้างเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่ผู้ศึกษาคิดว่า เป็นการให้เกียรติ ศักดิ์ศรีกับผู้ให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมกับงานวิจัยของผู้ศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความมีจริยธรรมในกระบวนการวิจัย ก่อนการลงพื้นที่ชุมชนผู้ศึกษาได้มีการสำรวจตนเอง ก่อนลงพื้นที่หรือการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาตระหนักถึงการสำรวจตนเอง เป็นการเตรียมความพร้อมสภาวะจิตใจ ร่างกาย ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการภายใน ที่เป็นกระบวนการทางปัญญา ผู้ศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาชุมชนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาต้องพบกับประชากรที่มีความหลากหลาย ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชั้นวรรณะ หลากหลายเผ่าพันธุ์ และเชื้อชาติ การสำรวจตนเอง ช่วยให้เกิดกระบวนการทางปัญญาและช่วยลดอคติซ้อนเร้นอยู่ในจิตใจที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเดินทางไปสถานที่สัมภาษณ์กลุ่ม

ในการสัมภาษณ์กลุ่มทางสมาชิกได้กำหนดสถานที่ไว้ตามความสมัครใจของสมาชิกกลุ่มเองโดยที่ผู้วิจัยมิได้กำหนดให้ผู้ศึกษาคิดว่าบริบทต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการสัมภาษณ์กลุ่ม การให้อำนาจผู้ให้ข้อมูลในตัดสินใจเลือกสถานที่ในการสัมภาษณ์กลุ่ม จะทำให้ผู้ให้ข้อมูล เกิดความพึงพอใจและเกิดความมั่นใจ ผู้ศึกษาคิดว่าความเป็นคนในชุมชน จะทราบช่วงเวลาและสถานที่ ที่เหมาะสม ความสะดวกในการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ศึกษาในฐานะเป็นคนนอกไม่สามารถ ที่จะไปกำหนดหรือควบคุมให้เป็นไปตามที่ผู้ศึกษากำหนดได้ เพราะอาจจะผิดต่อหลักจรรยาบรรณในการวิจัย หลังจากที่ได้วัน เวลา สถานที่นัดหมายในการสัมภาษณ์กลุ่ม เป็นที่แน่นอนแล้วทุกครั้ง ผู้ศึกษาได้มีการเตรียมตัวเดินทางไปสถานที่นัดหมายก่อนเพื่อไปรอสมาชิกกลุ่มสัมภาษณ์ประมาณ 15 นาทีทุกครั้ง ผู้ศึกษาคิดว่าเป็นการแสดงถึงความใส่ใจและให้ความสำคัญกับสมาชิกกลุ่มสัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลและทบทวนประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่ม

การจัดสถานที่นั่งในการสัมภาษณ์กลุ่ม

การจัดสถานที่นั่งในการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ศึกษาตระหนักถึง การนั่งสัมภาษณ์กลุ่มที่ล้อมวงกลม ที่อาจจะนั่งกับพื้นหรือนั่งกับโต๊ะ ซึ่งแล้วแต่ความสมัครใจของผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์กลุ่มเป็นสำคัญ การนั่งล้อมวงสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ศึกษาคิดว่าเป็นการ ช่วยลดโครงสร้างอำนาจของผู้ศึกษา ทำให้เกิดความรู้สึกเท่าเทียมสร้างความไว้วางใจ และเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ช่วยให้ในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลได้นิ่งงาย รายละเอียดเพิ่มมากขึ้น

การเริ่มต้นการสัมภาษณ์กลุ่ม

สิ่งที่ผู้ศึกษาตระหนักถึง คือ การกล่าวแนะนำตัวเอง ชี้แจงการวัตถุประสงค์ การศึกษา นำเอาข้อมูลที่ได้จากการเก็บโดยการใช่แบบสอบถามในระยะที่ 1 มาสรุปเพื่อใหสมาชิกกลุ่ม ได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้นซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าผู้ศึกษาตระหนักเห็นถึงความสำคัญ

ของการเปิดเผยข้อมูลให้กับผู้ให้ข้อมูลได้รับทราบ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาจากคนในชุมชน เองแล้วนำกลับไปบอกให้กับคนในชุมชนได้รับทราบผลการศึกษา เป็นการลดโครงสร้างอำนาจของผู้ศึกษา เพื่อให้ผู้ร่วมการสัมภาษณ์กลุ่มมีความรู้สึกสบายใจ รวมไปถึงสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ร่วมสัมภาษณ์กลุ่ม และสิ่งสำคัญที่ผู้ศึกษา ตระหนักถึงคือการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการขอบันทึกเทปเสียง การถ่ายรูป และการเก็บรักษาข้อมูลซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับชีวิตของเขาซึ่งเป็นหลักจริยธรรมของการวิจัยที่ผู้ศึกษาตระหนักถึง

การเริ่มต้นการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ศึกษาคิดว่าการเริ่มต้นพูดคุย ควรพูดคุยเรื่องทั่วไปก่อน เช่น บริบทสิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป ก่อนที่จะเข้าสู่ประเด็นการพูดคุยในครั้งนี้ผู้ศึกษาคิดว่า ในการคุยในลักษณะที่เป็นธรรมชาติถ้าเกิดผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์คุยเรื่องประเด็นใดขึ้นมาก่อนผู้ศึกษาสามารถคุยในประเด็นนั้นได้ก่อนซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามประเด็นที่เราวางไว้ ตามลำดับก่อนหลังขึ้นอยู่กับจังหวะและสถานการณ์ที่เหมาะสม การสัมภาษณ์กลุ่มในแต่ละช่วงเนื้อหาจะไม่ประติดประต่อกัน ผู้ศึกษาต้องอาศัยการเชื่อมโยงเนื้อหาเอาเอง ในขั้นตอนการพูดคุย สิ่งสำคัญคือ “การกั้นวงเล็บ” ผู้ศึกษาคิดว่าการกั้นวงเล็บเป็นการกั้นอคติส่วนตัวเพื่อปิดกั้นค่านิยม ความเชื่อ ประสบการณ์เดิมของผู้ศึกษา มิให้เกิดความโน้มเอียง มิฉะนั้นในการวิเคราะห์ตีความประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลอาจจะมีการบิดเบือนได้

ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารการสัมภาษณ์กลุ่ม

การสื่อสารในการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ศึกษาคิดว่าในฐานะที่เป็นคนในท้องถิ่น สามารถใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวตนของผู้วิจัย ที่มีได้ปกปิดความรู้สึกของตน ความเป็นคนใน ที่ได้แสดงบทบาทของผู้ศึกษาออกมาปรับใช้ ในสถานการณ์ บริบทแวดล้อมอย่างเหมาะสม ช่วยลดความรู้สึกเกร็งขณะสนทนา เกิดความรู้สึกผ่อนคลายระหว่างผู้ศึกษาและผู้ให้ข้อมูล เป็นการลดโครงสร้างอำนาจของผู้ศึกษา สร้างความรู้สึกเท่าเทียม ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกการเป็นคนในชุมชน ผู้ศึกษาคิดว่าการใช้ภาษาท้องถิ่นได้ จึงถือว่าเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของผู้ศึกษาที่ทำงานในชุมชน หากผู้ศึกษาไม่เข้าใจภาษาท้องถิ่น อาจส่งผลต่อการตีความ การรับรู้ความหมาย ของผู้ให้ข้อมูลที่ผิดไป เมื่อเข้าสู่การวิเคราะห์ ผู้ศึกษาอาจเสี่ยงต่อการตีความความหมายที่ไม่ตรงเนื้อหาเสี่ยงต่อการผิดจริยธรรมการวิจัย

สรรพนามเรียกแทนตนเองและผู้ให้ข้อมูล

การใช้สรรพนามเรียกแทนตนเองและผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยรุ่นจนถึงวัยกลางคน ผู้ศึกษาคิดว่าช่วงวัยที่ต่างกันทำให้สรรพนามที่ใช้แสดงออกถึงความคุ้นเคย ตามวัยวุฒิ ทำให้ระหว่างการพูดคุยนั้นสรรพนามที่ใช้แทนตัวเองระหว่างผู้ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลจะเป็นลักษณะการนับถือเคารพความอาวุโสคำสรรพนามแทนตนเองที่ใช้ในการ

สัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ศึกษาคิดว่า การใช้คำว่า “น้อง” เป็นการใช้สรรพนามแทนตัวเองที่มีความเป็นกันเองและรู้สึกว่าเป็นน้ำเสียงที่มีความอ่อนน้อมและนุ่มนวลมากกว่าการใช้คำว่า “ผม” ที่แสดงถึงการใช้สรรพนามแทนตัวเองที่เป็นทางการไป เมื่อพูดคุยสื่อสารกับคนในชุมชน

นอกจากนี้การที่ผู้ศึกษาใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “น้อง” แล้วเรียกสรรพนามเรียกผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์กลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ชาย จะเรียกว่า “อ้าย” ซึ่งคำว่าอ้ายนี้เป็นคำสรรพนามที่ใช้เรียกคนในการสัมภาษณ์กลุ่มเป็นภาษาท้องถิ่นก็คือ “พี่” นั่นเอง ถ้าเป็นกลุ่มเพศหญิงที่มีอายุมากกว่าผู้ศึกษาจะใช้คำสรรพนามเรียกแทนสมาชิกกลุ่ม ว่า “ป้า” ส่วนการสัมภาษณ์กลุ่มผู้หญิงที่อายุน้อยกว่า สรรพนามที่ใช้เรียก สมาชิกกลุ่ม คือคำว่า “น้อง” เนื่องจากสมาชิกกลุ่มมีวุฒิภาวะน้อยกว่าผู้ศึกษา ส่วนผู้ชายที่มีอายุมากกว่าผู้ศึกษาไม่มากจะเรียกตัวเองว่า อ้าย หรือว่า พี่นั่นเอง ผู้ศึกษาฐานะที่เป็นคนในได้สะท้อนตนเองออกมาว่า การใช้สรรพนามเรียกแทนผู้อื่นในการสัมภาษณ์กลุ่มว่า “อ้าย” แทนคำว่า พี่ ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่น เนื่องจากให้ความรู้สึกที่เป็นกันเองมากกว่าการพูดภาษากลาง นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเคารพความเป็นผู้อาวุโส ซึ่งเป็นภาษาเรียกง่าย ๆ ที่ช่วยให้เกิดความรู้สึกดีร่วมของความเป็นคนใน ที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์คนพื้นเมืองภาคเหนือช่วยให้เกิดการสื่อสารที่เข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ศึกษาและผู้สัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อช่วยลดช่องว่างทางความรู้สึกให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกคนในชุมชนและการไม่ปิดบังความเป็นตัวเอง การเปิดเผยตนเองในฐานะที่เป็นคนใน แสดงถึงจริยธรรมของงานวิจัย